

కాలమానము

బడినది.

I-VBT
277-293

ఎండకాలము నుూపించగనే కుగళుల కూ
 ప్రారంభ మగును. అం దు వల న వాగ్గత
 మానుట వుందిది. మామందు తీటుల బవ
 చక్కిగా బని చేయవచ్చును. ఏకాగ్రుండ్ల
 మాకతీటుల నెలూరులలో మాకజ్జమందు
 గన్నది. తీటులగులవారు ఉచయోగిని మాదం
 గార్గరంజీగా పనిచేయవచ్చును దని చెప్పగలము.
 అమృతాంజనము దివో, మృదాను.

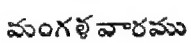

బేసిక్స్ డీగ్రా ముబచే ఒకడు మరణించెను

రాజు పతినిదిగారు రెండు పర్యాయ

దక్షిణాఫ్రికాలో స త్యాగ్రహము
జరుగుచున్న సమయముననే, మహా
త్మునితో నట్లు సేనాని సగవలించి,
ఒకపదవికి జేసికొనెను. ఆసమయమున
హిందూదేశమునగు గువర్నరు-జనరలుగ
నున్న హార్డింజుభగ్తుగారు మహాత్ముని
కష్టతులను జ్ఞాపించి, దక్షిణాఫ్రికా
పాలకుల వైఖరిని ఖండించుచుండెరి.

ఆ సంగతి ఎటులున్నను, మహాత్మునితో రాజప్రతినిధి సంభాషించుచో, నేమి సక్ష్మము గలుగును? మహాత్ముని నిర్బంధమిటువల్ల గావించుటకు అభ్యంతరము లేని పాఠకులు, వారితో సంప్రతించుట కేల అడ్డుబెట్టనలెనో తెలియదు.

‘సంధి మిచ్చులొ సాధవో’ అను నారోగ్యక్తి న ను నే ది యి చి, మ హా త్ము నెంతటి వి రో ధి య ని భా విం చి నను, వారితో సంప్రతించుటవలన, రాజప్రతినిధిగారికి హాని కలుగు నని, ఏరును తలంపజాలరు. మితవాదు లి య న ను అటుల తలచుటలేదు. అందుకు మూర్ఖ సభ్యాభివృద్ధికి మార్గమేర్పడు నని, పలువురు తలచుచున్నారు. తా నెప్పుడును నిజ మగు సంధిని గాఢముగ వాంఛించుచుంటి నని మహాత్ముడు అందిదగ్గముగ చూచెను. వీరినుడువుల కెంతవర కాధారముగలదో కనుగొనుటకయినను రాజప్రతినిధిగారు మహాత్మునితో, సంభాషణకవకాళ మొనగియుండవలసివచ్చెను. మహాత్ముడును నిర్బంధనహాకారమును గాక, ఏ చ్చి క న హ కార ము ను మూత్రమే వాంఛించుచు చున్నాడు. ఇట్టి సందర్భములలో మహాత్ముని స్వల్పముగ కోర్కెను నిరాకరించుటలో రాజప్రతినిధిగారు తీరని లోపమునకు లోనయి రని చెప్పవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములందు 1931 సంవత్సరమున పూర్వ రాజప్రతినిధి యగు ఇర్విన్ ప్రభువుగారు పేరువిధముగ ప్రవర్తించిరి. మహాత్మునితో ఇర్విన్ ప్రభువుగారు సంధిజేసికొనినపుడు, సత్యాగ్రహము కొనసాగుచుండెను గాని, విరమించబడ లేదు. అట్టి సందర్భములలో గూడ ఇర్విన్ ప్రభువుగారు మహాత్మునితో సమాధానము గుడుర్చుకొని, దానికి ఫలముగ సత్యాగ్రహమును విరమింపజేసిరి. ఆ సందర్భమున ఇర్విన్ ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ప్రకటమునందలి యొక్కొది ప్రారంభ ప్రకటములను గుర్తించుచున్నది.

“రాజప్రతినిధిగారిని, గాంధీగారిని మధ్య జరిగిన సంభాషణలకు ఫలముగ, సత్యాగ్రహోద్యమము మానివేయబడు నటులును, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి అంగీకారముతో ఇండియా ప్రభుత్వము వారును, స్థానిక ప్రభుత్వములవారును, కొన్ని చర్యలను దీసికొనునటులును, ఏర్పాటు చేయబడినది.”

గాంధీ-ఇర్విన్ బడంబడికలోని పై వాక్యముల జూచిన, 1931 సంవత్సరమున సత్యాగ్రహము విరమింపబడక

విల్లింగడను ప్రభువుగారు దెలిసినట్లు
లనే, ఇండియామంత్రియ కామన్సు
సభలో వాక్రుచ్చిరి. మహాత్మానితో
సంప్రతించి పిలువేదనియు, రాజ్యపరిషత్
గారితోబాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు
పూర్తిగా నామోదించుచున్నారనియు,
హోరుగారు పలికిరి. తీవ్రనిర్బంధపడె
గమునకు పాల్పడిన అధికారుల నంద
రను మీరు కొనియాడిరి. తేలికదనము
నాయకులును పూర్వమంత్రులు నగు
లాన్సుబరీగారు మాత్రము, హోరుగారి
వైఖరి నామోదించలేదు. భారతీయ
ప్రముఖులును, పూర్ణ సహ
కారవాదులు నగు నర్ సప్రాజయ్యకరు
గార్లు తమ కఠినతేజము, హోరుగారు
వివరించిరి. మహాత్మానితో సంభాషణ
నిరాకరించు గొప్పలోప మని, సప్రా
జయ్యతలు దెలిసిన యధిపత్యముతో
లాన్సుబరీగారు కేకేభవించిరి. లా-ఆర్డరు
పరిపాలనము విషయమున హోరుగారు
దెలిసిన యధిపత్యముతో భారతీయ
తనరును నేకీభవించిరి, మీరు చాటిరి.
పూర్వకాలమున బోతాగారిని న్యాయ
గారిని, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు రెండు
చూచిరి, గాంధీ మహాత్మాని గూడ
నే డెలులనే చూడవలయునని
లాన్సుబరీగారు హెచ్చరించిరి. లాన్సు
బరీగారి హితవాక్యములును, సప్రాజయ్య
కరుగార్లు హితవాక్యములును, హోరు
గారిచే పెడచెనివెట్టబడెను. తీవ్రనిర్బం
ధవిధానము, సమాధాన నిరాకరణము
నిరికి ముఖ్యముగ దోచెను. ఇందుకుగలి
గిన పర్వపనానమునకు హోరుగారు
తమను తా మభినందించినందుకేమో
తెలియదు. చర్చలేగారు మాత్రము
హోరుగారిని మిగిలికొనియాడి, హిం
దూదేశమును కలిగియున్న, పరిపాలించిన
దుకు, ఇండియామంత్రిగారిని రాజ్యపరి
షత్తిగారినిగూడ అభినందించిరి. ఈవిష
యమున తా మిచ్చినసలహాలును పూర్వ
మంత్రియగు వెడ్డెర్ఫీడ్డుదెన్నుగాను అను
సరింపనందులకు, మీరు నిందించిరి.

ఇంతటితో బోక, రాజ్యాంగసంస్క
రణముల విషయమున గూడ, తాము
దెలిసిన హితవును హోరుగారు అనున
రింపవలెనని, చర్చలేగారు హెచ్చరిం
చిరి. ఈవిషయమున గూడ మీ హెచ్చ
రిక ఫలితముచేయించుదము. ఇదివరకే
హోరుగారి వైఖరి హిందూదేశమునకు
పూర్తియలబడి గలిగింపెను. హోరు
గారి వైఖరిగూర్చి ఆంగ్లో హైందవ
పత్రికయగు ప్రెస్సు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక
సయితము వ్రాసిన యీ క్రింది వ్యాఖ్య
సమును గుర్తింపవచ్చును.

“హోరుగారు, నూచించిన
మినహాయింపులను కొనసాగనిచ్చు
చో, లాయడుప్రభువుగారి బోలుగవ
ర్నుగారి పరిపాలనముకైద ఏమి జరు

ఇతరవిషయములను అతడు మనమునం
నుండికొనును. ఈ కారణముచేత నే,
గాంధీ-ఇర్విన్లు ఒకపబ్లికేషన్ భంగము
కలుగుచున్నదని, మహాత్మాజు హిందూ
దేశమునకు వచ్చినవెంటనే గ్రహింప
గనే, రాజప్రతినిధిగాలితో సంప్రతించు
ట కనుష్ఠ గోరెను. కాని, అప్పుడును

ఆంధ్రుల దురదృష్టము

రాజ్యంగ సంస్కరణ విధానము నందు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును లభించునను నమృకమేర్పడ కుండ గ, ప్రధానాచార్యుల వదలిని ప హించి ఆంధ్రరాష్ట్రముగూర్చి నింతకుపూర్వము లండనులో విన్న ప మంపిన భూమిలిరాజా గారు ఇతరలాభములయినను ఆంధ్రులకు చేకూరుటకు వీ ల్యు లే కుండ అడ్డుపడుట, దురదృష్టముని ఎంచవచ్చును వీరు ప్రధానమంత్రిపదవియందుండి, జస్టిసు పతిమునకు నాయకు లగుటచే, తత్పరమును ప్రోద్బలపరచి, యంతకు పూర్వము రెండువార్యాయము లామె మదింపజిన ఆంధ్రరాష్ట్రము నామోదించు తేయకుండ నిరోధించగలిగిరి నున్నా రు. రాజాగారు ఈవిషయమున వ్యక్త గతాభిప్రాయములను చెలుపుచున్న టల నుడివినను, వారివైఖరి జస్టిసు పతిమును ప్రోద్బలపరచుకుండ నుండు నని తోపడు. ఇంతకుపూర్వము ఆంధ్ర రాష్ట్రమున కేజియవనరము గలిగినను, ఫెడరేషను ఏర్పడనున్న పును, దాని కవ సరము లేదనుట కను విచిత్రము. ఫెడరేషను ఏర్పడునప్పటికీ, ఆంధ్రరాష్ట్రమున కెక్కువల ఆనవలను గలదని, చెప్పవచ్చును. దీనివలన ఆంధ్రులు రాష్ట్రీయస్వరేఖలను ననుభవించుటకము

అర్జునకాశము గలుగును. ఖర్చు వి
యముగూర్చి వీరు హెయిలిగారి అంత
పై ఆ థా ర. ప డి ప్రయోజనము లేదనె
ఖర్చును భరించగలరాష్ట్రములనే ప్రత్యే
కము ఏర్పరుచుచున్నాడు. ఆంధ్రరాష్ట్ర
ము ఇట్టిఖర్చును భరించగలుగనే లేదని
విచారణకు పిమ్మటగాని తెలియద
నూతనసంస్కరణములుకొండ మందా
రాజధానికే ఖర్చు అధికమగునెడల, అ
డయినను ఆంధ్రులు దీని
భరించవలసియే యుండును
అట్టిఖర్చును ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్ర
మునకుగాను భరించుటయే, క్రేడ
స్కర మగును గదా? సింధు బరిస
లకు డబ్బు లేకపోయినను ప్రత్యే
రాష్ట్రము లేర్పడుచున్నపుడు
తగిన ధన సంపదగల ఆంధ్రరాష్ట్రనిర
ణముగూర్చి బాబ్బిలిరాజాగారు లే
పోని అభ్యంతరములను దెలుపుట కే
కారణముగలవో తెలియకున్నది. వివి
భాషాప్రయుక్తభాగములును కలసి అ
కరించిన గాని, ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్ప
గూడదనట, రాష్ట్రమును ఎన్న
కయినను సాధ్యపడకుండ జేయుట
మార్గ మగును. అందరును భారతీయ
వల మేలగవలయు నని, రాజాగార
కోరుచున్నాడు. కాని, ఆంధ్రరాష్ట్రము
ఇట్టిగోర్కాకు భంగము కలిగించునా
వంగరాష్ట్ర మటుల గావించెనా? న
హద్దరాష్ట్ర మటుల గావించెనా? సింధ
బరిస్తారాష్ట్రము అటుల గావించున
వా? లేనియెడల, ఆంధ్రరాష్ట్రము భా
తీయసంయోగమునకుభంగముకలిగిం
నని వీరే భీతిజెందవలెను? కాంగ్రె
వ్యవహారముల నిమిత్తము ఆంధ్రరాష్ట్ర
మేర్పడన పిమ్మట, భారతీయసఖ్యమునక
ప్రతిబంధకము కలిగియుండలేద
జాతీయవాదనాయకు లెవరును, ఆంధ్ర
రాష్ట్రమునను, భారతీయసంయోగము
చెడనని తెలిసియుండలేదు. బాబ్బి
రాజాగారు ఆంధ్రరాష్ట్రమును కో
నపుడు లేని సూతనపట్టిను లిప్స డే
జినచెనో గ్రహించుటకు సాధ్యమ
కన్నది. భాషలపాముఖ్యము రాజ
గారు నుద్దించుచున్నారట. ఆంధ్రరా
విద్యాలయవశ్యకతను వీరు నిరూపి
చిరి. అటులగుచో ఆంధ్రరాష్ట్రమునక
వీరే అభ్యంతరము జెలిపియుండవ
ను? విశ్వవిద్యాలయమునకన్నను గూడ
రాష్ట్రము ఆంధ్రుల కెక్కుడు ముఖ్య
మని ఏమాత్ర మాలోచించినను తెలియ
గలదు. కొవ్వారు తాలూకాలో
వారుగూడ ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము
గావించియుండుట శుభభిషాము
బాబ్బిలి రాజాగారు తాము జె
పినయభిప్రాయములు వ్యక్తిగతాభిప్ర
యములనిమాత్రమే తెలుపుటచే, ఆంధ్ర
రాష్ట్రము నిరవర కామూనికే జన్మిం
పట్టుము సుపర్యాయమునగుడ దా
నా మోదించి, ఆంధ్రాశ్రయములను
జన్మింపజేయుచుతికూలముగాదని, నిరూ
పించెదరుగాక యని కోరెదము.

కెనియా భారతీయుల దుస్థితి
కెనియా భారతీయులనుండి ఇండియా
ప్రభుత్వమువారికి చేరిన తంత్రి వారు
జూచిన, భారతీయులస్థితి విషయముగ
నున్నదని వెల్లడియుగనును. యూరప్
నులు అధికసంఖ్యాకసానములనుకొన
చున్నారనియు, గవర్నరుగారిని ప్రత్యే
కాధికారముల నుపయోగించ గోరుచు
న్నారనియు, శాసనసభాధికారమును
వమ్ముచేయదలచుచున్నారనియు,
తెలియుచున్నది. ఇండియాప్రభుత్వము
వా రు జాగ్రూతతో మెలగెదరని
తెలుపబడినది. కాని, పూర్వపరిత్రమ
జూచిన, తదనకు కెనియా తొలవారి
తోమే నెగు నని యూహించ నవకాశము
గలుగుచున్నది. యూరప్భూమి స్వేచ్ఛ
లభించినగాని, కెనియా భారతీయుల
దుస్థితి తొలగినను సమృక్త మేర్పడ
కున్నది.

ముసింలీగు
క
ద్దిలీ కతువారి న

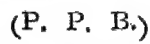

Printed & Published by C. Seshagiri Rao, 'B.A., at Andhra Patrika Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras—Editor C. Seshagiri Rao, B.A.